

**ULUSAL BAĞIMSIZ DENETİM VE
YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK
ANONİM ŞİRKETİ**

2016 YILI ŞEFFAFLIK RAPORU

NİSAN 2017

İSTANBUL

Adres : Yenibosna Merkez Mh. Kuyumcular Sk. İstanbul Vizyonpark C2 Blok Merkez Plaza No:195-196 K:6
34197, Bahçelievler, İstanbul
Telefon : +90 212 446 4000 (Pbx) **Faks** : +90 212 446 3700 (Pbx)
Web : www.ubdt.com.tr **E-Mail** : info@ubdt.com.tr

Registered Firm of US PCAOB "Public Company Accounting Oversight Board"

Member of Russell Bedford International – a global network of independent professional services firms

ULUSAL BAĞIMSIZ DENETİM VE Y.M.M. A.Ş.

2016 YILI ŞEFFAFLIK RAPORU

Bu rapor “ Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu “ tarafından 26 Aralık 2012 tarih 28509 nolu resmi Gazete’de yayımlanan “Bağımsız Denetim Yönetmeliği” nin 36. Maddesi uyarınca hazırlanmış ve şirketimiz internet sitesinde ilan edilmiştir.

Hakverdi YARADILMIŞ
Yönetim Kurulu Başkanı

Adres	: Yenibosna Merkez Mh. Kuyumcular Sk. İstanbul Vizyonpark C2 Blok Merkez Plaza No:195-196 K:6	Faks	: +90 212 446 3700 (Pbx)
Telefon	: +90 212 446 4000 (Pbx)	E-Mail	: info@ubdt.com.tr
Web	: www.ubdt.com.tr		

Registered Firm of US PCAOB ‘Public Company Accounting Oversight Board’

Member of Russell Bedford International – a global network of independent professional services firms

BÖLÜM İÇİNDEKİLER

- 1 Şirketimizin Hukuki Yapısı ve Ortaklar Hakkında Bilgi
- 2 Kilit Yöneticiler ve Sorumlu Denetçiler
- 3 Şirket'in Bağlı Olduğu Grubun Hukuki ve Yapısal Özellikleri
- 4 İlişkili Denetim Kuruluşları ve Diğer İşletmelere ve Bu İlişkilerin Mahiyetine İlişkin Açıklama
- 5 Organizasyon Yapısı
- 6 Kalite Güvence Sistemi İncelemeleri
- 7 2016 Yılında Denetim Hizmeti Verdiğimiz KAYİK'lerin (Kamu Yararını İlgilendiren Kuruluşlar) Listesi
- 8 Denetçilerin Sürekli Eğitimine Yönelik İzlenen Politikalar Hakkında Açıklama
- 9 Bağımsızlıkla İlgili Uygulamalarına İlişkin, Bağımsızlık İlkesine Uyum Gözden Geçirilmiş Olduğunu Teyit Eden Açıklama
- 10 Toplam Gelirlerin Dağılımı
- 11 Sorumlu Denetçilerin Ücretlendirme Esasları
- 12 Kalite Kontrol Sisteminin Tanıtımı ve Bu Sistemin Etkin Olarak Çalıştığına Dair Denetim Kuruluşu Yönetimin Beyanı
- 13 Diğer Hususlar

1- Şirketimizin Hukuki Yapısı ve Ortaklar Hakkında Bilgi:

- a) Raporun İlgili Olduğu Dönem : Raporumuz Şirketimizin 01.01.2016 tarihinde başlayıp 31.12.2016 tarihinde sona eren 2016 yılı faaliyet dönemini kapsamaktadır.
- b) Şirketin Ticaret Ünvanı : Ulusal Bağımsız Denetim ve Yeminli Mali Müşavirlik Anonim Şirketi
- c) Ticaret Sicil Numarası : 463429
- d) İletişim Bilgileri
1. Adresi : İstanbul Vizyonpark İş Merkezi C -2 Blok
Kat:6 No:195-196 Yenibosna/Bahçelievler-İSTANBUL
 2. Telefon ve Faks : 0212 446 40 00 (pbx) 0212 446 37 00 (pbx)
 3. İnternet Adresi : www.ubdt.com.tr

e) Şirketin Organizasyon, Sermaye ve Ortaklık Yapılarına İlişkin Bilgiler:

Ulusal Bağımsız Denetim ve Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş., 2001 yılında Türkiye’de kurulmuş, bir bağımsız denetim ve yeminli mali müşavirlik şirkettir. Şirket’in merkezi İstanbul’dadır.

Şirketimiz, modern, teknik alt yapısı güçlü, 700 m2 merkez ofisi ile tecrübeli baş denetçi, kıdemli denetçi, denetçi, denetçi yardımcıları buna ek olarak konusunda uzmanlaşmış idari ve teknik personeli ile işletmelerin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik çalışma içerisinde.

Şirketimiz aşağıda listesi yer alan yetki belgelerine sahiptir ve ilgili düzenleyici otoriteler kapsamında 2004 yılından itibaren fiilen bağımsız denetim faaliyetlerini yürütmektedir.

1. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (13.12.2002 tarih ve BDDK.KYİ/100-13838 Sayılı)
2. Sermaye Piyasası Kurulu (06.06.2003 tarih ve MSD-10/336 sayılı)
3. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (26.03.2004 tarih ve B.62.0.DDB.14.302.01/96 sayılı)
4. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü (17.02.2017 tarih ve 369364 no’lu)
5. Kamu Gözetim Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (20.11.2013 tarih ve BDK/2013/027 sicil no)

1- Şirketimizin Hukuki Yapısı ve Ortaklar Hakkında Bilgi: (Devamı)

e) Şirketin Organizasyon, Sermaye ve Ortaklık Yapılarına İlişkin Bilgiler: (Devamı)

Şirketimiz üç kişilik yönetim kurulu tarafından temsil edilmekte olup, yönetim kuruluna ait bilgiler aşağıdaki gibidir.

- ✓ Hakverdi YARADILMIŞ : Yönetim Kurulu Başkanı
- ✓ Hasan YÜCEER : Yönetim Kurulu Üyesi
- ✓ Hüsnü ÜNALAN : Yönetim Kurulu Üyesi

Şirketimizde görevlendirilen üst düzey yönetici bulunmamaktadır. İmzayı gerektiren her türlü kararlar ve şirket politikasına ait kararlar yönetim kurulu ve şirket ortakları ile birlikte alınmaktadır.

Şirketimizin ödenmiş sermayesi 20000 adet paya bölünmüş şekilde 100.000.- TL olup, yıl içerisinde gerçekleşen hisse devirlerinden sonra oluşan ortaklık yapısı, ortaklarımızın adı soyadı ve ortaklık paylarının dağılımına ait bilgiler aşağıdaki gibidir.

31.12.2016 Tarihi İtibariyle Ortaklık Yapısı

ORTAĞIN ADI SOYADI	PAY ADEDİ	PAY TUTARI (TL)
Hasan YÜCEER	2343	11.715
Hüsnü ÜNALAN	2343	11.715
Hakverdi YARADILMIŞ	2343	11.715
Şükrü ŞENALP	2343	11.715
Ömer Necdet AYDEMİR	2512	12.560
Mustafa SEZEN	1540	7.700
Mustafa KARSAVURAN	3080	15.400
Erdinç YÜZÜNCÜOĞLU	1540	7.700
Ebru Üstünbeşli ALTUNCU	1000	5.000
Sebia ÖZKOÇ	770	3.850
Hüseyin BOZKURT	92	460
Galip SARIMEŞELİ	92	460
Durmuş YILDIRAN	2	10
TOPLAM	20000	100.000

1- Şirketimizin Hukuki Yapısı ve Ortaklar Hakkında Bilgi: (Devamı)

e) Şirketin Organizasyon, Sermaye ve Ortaklık Yapılarına İlişkin Bilgiler: (Devamı)

Şirketimizin denetçi yardımcıları hariç denetçi kadrosu aşağıdaki gibidir;

BAĞIMSIZ DENETÇİ LİSTESİ

	ADI SOYADI	MESLEK RUHSATI		Ünvanı	KGK Sicil No	TC Numara
		Unvanı	Tarih			
1	Hüsnü ÜNALAN	Y.M.M.	13.01.2000	Sorumlu Denetçi	BD/2013/00930	13324112502
2	Hasan YÜCEER	Y.M.M.	21.03.1999	Sorumlu Denetçi	BD/2013/00931	12359485186
3	Hakverdi YARADILIŞ	Y.M.M.	17.05.2001	Sorumlu Denetçi	BD/2013/00932	13792095376
4	Ömer Necdet AYDEMİR	Y.M.M.	11.11.1998	Sorumlu Denetçi	BD/2013/00934	49696645188
5	Durmuş YILDIRAN	Y.M.M.	07.12.2000	Sorumlu Denetçi	BD/2013/00935	26899364030
6	Hüseyin BOZKURT	Y.M.M.	23.07.1996	Başdenetçi	BD/2013/00603	12776993622
7	Ulaş Taylan AYDEMİR	S.M.M.M.	29.03.2008	Başdenetçi	BD/2013/00941	49651646618
8	Emine ESENTURK	S.M.M.M.	04.11.2010	Kıdemli Denetçi	BD/2013/00940	25961158300
9	Ercan ÇALIŞKAN	S.M.M.M.	04.11.2010	Kıdemli Denetçi	BD/2013/00938	32269261168
10	Ziya Deniz ŞENALP	S.M.M.M.	28.02.2012	Kıdemli Denetçi	BD/2013/00943	31375957088
11	Özcan AYMAK	S.M.M.M.	28.07.2010	Denetçi	BD/2013/00942	44302336948
12	Yasin ERAYDIN	S.M.M.M.	23.09.2013	Denetçi	BD/2014/07200	57307436230
13	Bedri ÇINARCI	S.M.M.M.	24.03.2014	Denetçi	BD/2014/08436	16310639144

Şirketimizde KGK tarafından yetkilendirilen personel sayısı 13'dir. Yetkili denetçilerin 5'si Sorumlu Ortak Başdenetçi, 2'si Başdenetçi, 3'ü Kıdemli Denetçi, 3'ü denetçi ayrıca 13 kişi de denetçi yardımcılarından oluşmaktadır.

2- Kilit Yöneticiler ve Sorumlu Denetçiler

Şirketimiz üç kişilik yönetim kurulu tarafından temsil edilmekte olup, kilit yöneticilere ait bilgiler aşağıdaki gibidir.

Kilit Yöneticiler	Bağımsız Denetim Lisans No	Tc Kimlik No	E - Posta	Şirketteki Ünvanı
Hakverdi YARADILIŞ	BD/2013/00932	13792095376	hyaradilmis@ubdt.com.tr	Yönetim Kurulu Başkanı
Hasan YÜCEER	BD/2013/00931	12359485186	hyuceer@ubdt.com.tr	Yönetim Kurulu Üyesi
Hüsnü ÜNALAN	BD/2013/00930	13324112502	hunalan@ubdt.com.tr	Yönetim Kurulu Üyesi

2- Kilit Yöneticiler ve Sorumlu Denetçiler (Devamı)

Şirketimizin 31.12.2016 tarihi itibarıyla sorumlu denetçi sayısı 5 olup, isimleri aşağıda yer almaktadır.

	ADI SOYADI	MESLEK RUHSATI		ÜNVANI
		Üvanı	Tarih	
1	Hüsnü ÜNALAN	Y.M.M.	13.01.2000	Sorumlu Denetçi
2	Hasan YÜCEER	Y.M.M.	21.03.1999	Sorumlu Denetçi
3	Hakverdi YARADILIŞ	Y.M.M.	17.05.2001	Sorumlu Denetçi
4	Ömer Necdet AYDEMİR	Y.M.M.	11.11.1998	Sorumlu Denetçi
5	Durmuş YILDIRAN	Y.M.M.	07.12.2000	Sorumlu Denetçi

3- Şirket'in Bağlı Olduğu Grubun Hukuki ve Yapısal Özellikleri

Şirketimiz 22.07.2014 tarihinde İngiltere merkezli Russel Bedford International (RBI) adıyla bilinen muhasebe, denetim ve danışmanlık ağına üye olmuştur. RBI dünyada üst sıralarda bulunan bir network olarak 100'den fazla ülkede, yaklaşık 290 ofis, 600 ortak ve 5000 çalışan ile Avrupa, Amerika, Asya-Pasifik kıtalarında üyeleri bulunmaktadır. Kurulduğu yıl olan 1983'ten itibaren RBI yerel ve uluslararası şirketlerde denetim, muhasebe, vergi ve finansal danışmanlık hizmetleri sunmaktadır. RBI içinde yer alan üyeler müşterilerine global bakış açısı vermek üzere uluslararası bağlantılara sahiptir ve yerel mevzuat konusunda uzmandır. Üye şirketler faaliyetlerine ilişkin olarak sundukları yıllık bildirimler yoluyla sürekli gözetime ve kalite kontrole tabi tutulmaktadır.

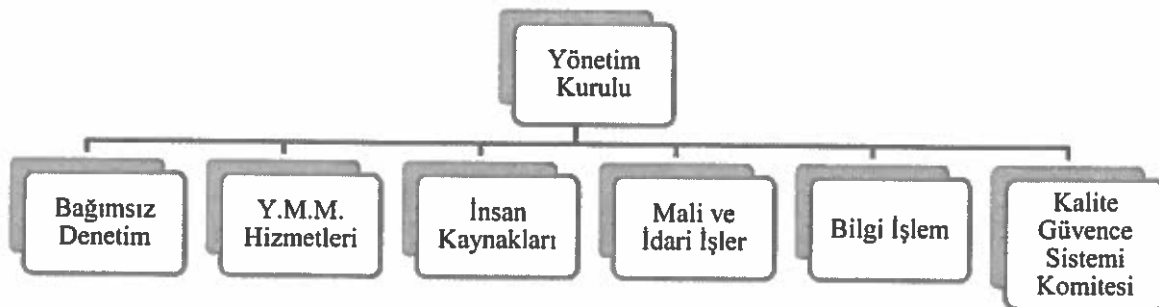
4- İlişkili Denetim Kuruluşları ve Diğer İşletmelere ve Bu İlişkileri Mahiyetine İlişkin Açıklama

Şirketin ilişkili olduğu denetim kuruluşu ve diğer işletmesi bulunmamaktadır.

5- Organizasyon Yapısı

Şirketimizde KGK tarafından yetkilendirilen personel sayısı 13'dir. Yetkili denetçilerin 5'si Sorumlu Ortak Başdenetçi, 2'si Başdenetçi, 3'ü Kıdemli Denetçi, 3'ü denetçi ayrıca 13 kişi de denetçi yardımcılarından oluşmaktadır.

Özet organizasyon şeması aşağıdaki gibidir.

6- Kalite Güvence Sistemi İncelemeleri

Şirket, üyesi bulunduğu Russell Bedford'un azami her yılda bir kez düzenli olarak gerçekleştirmiş olduğu kalite kontrol denetiminden geçmektedir. Bu denetimlerde Şirket'in kalite kontrol prosedürlerine ve denetim programlarına uyumu ile ilgili incelemeler yapılmaktadır.

Ayrıca Şirket'in bünyesinde yer alan Kalite Güvence Komitesi Şirket faaliyetleri gerek mevzuatlara uyumu gerekse şirket prosedürlerine uyumluluğu açısından izlenmektedir.

Şirket 2016 yılında KGK tarafından şirketimizce yürütülen bağımsız denetim çalışmalarının Kurum standart ve düzenlemeleri çerçevesinde gözden geçirilmesi ve Denetim Kuruluşunun faaliyetlerinin Kurum düzenlemelerine uygunluğunun denetimi yapılmıştır.

Şirket 2015 yılında KKS-1 "Finansal Tabloların Bağımsız Denetim ve Sınırlı Bağımsız Denetimleri ile Diğer Güvence Denetimleri ile ilgili Hizmetleri Yürüten Bağımsız Denetim Kuruluşları ve Bağımsız Denetçiler için Kalite Kontrol" standardına uyum çerçevesinde KGK tarafından denetimden geçmiştir.

7- 2016 Yılında Denetim Hizmeti Verdiğimiz KAYİK'lerin (Kamu Yararını İlgilendiren Kuruluşlar) Listesi

Şirket Adı	Yetkili Kurum	Statüsü
Kuyumcukent Gayrimenkul Yatırımları A.Ş.	SPK	Halka Açık Şirket
Ak Tur Turizm ve Endüstri A.Ş.	SPK	Halka Açık Şirket
Doğusan Boru Sanayi ve Ticaret A.Ş.	SPK	Halka Açık Şirket
Prim Menkul Değerler A.Ş.	SPK	Sermaye Piyasası Kurumu
Sanko Menkul Değerler A.Ş.	SPK	Sermaye Piyasası Kurumu
Tera Varlık Kiralama A.Ş.	SPK	Sermaye Piyasası Kurumu
4A Danışmanlık Gayrimenkul Değerleme A.Ş.	SPK	Sermaye Piyasası Kurumu
Adres Gayrimenkul Değerleme ve Danışmanlık A.Ş.	SPK	Sermaye Piyasası Kurumu
Başkent Menkul Değerler A.Ş.	SPK	Sermaye Piyasası Kurumu
Öztürk Gayrimenkul Değerleme A.Ş.	SPK	Sermaye Piyasası Kurumu
A Pozitif Gayrimenkul Değerleme A.Ş.	SPK	Sermaye Piyasası Kurumu
Fokus Portföy Yönetimi A.Ş.	SPK	Sermaye Piyasası Kurumu
Değer Gayrimenkul Değerleme ve Danışmanlık A.Ş.	SPK	Sermaye Piyasası Kurumu
Ekspertur Gayrimenkul Değerleme ve Danışmanlık A.Ş.	SPK	Sermaye Piyasası Kurumu
Arena Faktoring A.Ş.	BDDK	Faktoring Şirket
ParaFinans Faktoring A.Ş.	BDDK	Faktoring Şirket
Bayramoğlu Faktoring A.Ş.	BDDK	Faktoring Şirket

8- Denetçilerin Sürekli Eğitimine Yönelik İzlenen Politikalar Hakkında Açıklama

Şirketimiz gerek uluslararası standartlar gerekse de mevzuattaki değişiklikleri ve gelişmeleri denetim kadrolarına sürekli ve periyodik olarak sunulan eğitim programı faaliyetleri yürütülmektedir.

İşe alım aşamasından başlayarak personel Şirket kuralları ve politikaları ile ilgili olarak dört haftalık bir intibak süresine tabi tutulmaktadır. Bu eğitimlerde bağımsız denetim, etik değerler, Türkiye denetim standartları, vergi hukuku gibi konularda bilgi verilmektedir. Yine bu aşamada Şirket'in kullandığı denetim metodolojisi, denetim prosedürleri, kullanılan denetim programı konusunda personelimiz bilgilendirilmektedir.

İşe alım aşamasından itibaren bağımsız denetim personelinin mesleki ve kişisel gelişimi yakından takip edilmektedir. Bu kapsamda önceden belirlenmiş ve ilan edilmiş programlar dahilinde personel hizmet içi eğitime tabi tutulmaktadır. Bu eğitimlerde personelin mesleki bilgisinin artırılması amaçlanmakta ve güncel denetim teknikler hakkında bilgi verilmektedir. Hizmet içi eğitimlerde yıllık asgari 200 saat eğitim verilmesi amaçlanmaktadır.

Bağımsız denetim hizmetleri ile ilgili hususlarda mevzuatta önemli değişiklikler olması durumunda değişen ihtiyaçlara göre organize edilmekte personelin değişikliklere kolay ve hatasız intibakını amaçlanmaktadır.

Bu hususta genel olarak Türkiye Muhasebe/ Finansal Raporlama Standartları, Türkiye Denetim Standartları ve KGK düzenlemeleri hususlarında (yıllık plan ile belirlenen konular ile güncel düzenlemeler göre revize edilen plan dahilinde) iki haftalık periyotlar halinde ortalama üçer saatlik, baş denetçiler ve kıdemli denetçilerce yıl boyunca eğitimler yapılmış, ilgili eğitimlere denetim kadrolarının tamamının katılımı sağlanmıştır.

9- Bağımsızlıkla İlgili Uygulamalarına İlişkin, Bağımsızlık İlkesine Uyum Gözden Geçirilmiş Olduğunu Teyit Eden Açıklama

Bağımsızlık ve bağımsızlığın korunması hususunda 6102 sayılı Türk Ticaret Kanun'un ilgili hükümleri ile Bağımsız Denetim Yönetmeliği'nin 22'nci maddesine, Türkiye Denetim Standartları (TDS)'na ve diğer düzenleyici Kurul ve Kurumların düzenlemelerine uygunluğunun sağlanması hususundaki gözden geçirmelerin yeterli kapsamda, nitelikte ve zamanında gerçekleştirildiğini, denetçi ve sorumlu denetçilerin bağımsızlık beyanlarının TDS'lere uygun olarak alındığını ve gerçek durumu yansıttığını teyit ederiz.

Bağımsızlık, şirket ortakları, yönetim kurulu başkan ve üyelerinin, denetçileri ile yöneticilerinin ve istihdam edilen bağımsız denetçilerin mesleki faaliyetlerini doğruluk, tarafsızlık ve mesleki şüphecilik ilkeleri çerçevesinde yürütmektedir.

9- Bağımsızlıkla İlgili Uygulamalarına İlişkin, Bağımsızlık İlkesine Uyum Gözden Geçirilmiş Olduğunu Teyit Eden Açıklama (Devamı)

Bu Kapsamda Denetlenen Her Bir Şirketle İlgili Sorumlu Ortak Başdenetçi;

- ✓ Bağımsız denetim kuruluşundan gerekli bilgileri alarak bağımsızlığı tehdit eden koşulları ve ilişkileri tespit ederek değerlendirir.
- ✓ Denetim Şirketimizde bağımsızlıkla ilgili politika ve usullerine ilişkin tespit edilmiş bir ihlal var ise, bunları değerlendirerek bağımsız denetim çalışmasında bağımsızlığı ortadan kaldıran bir durum olup olmadığını belirler.
- ✓ Bağımsızlığı ortadan kaldıran durumları gerekli önlemleri alarak ortadan kaldırır veya kabul edilebilir bir düzeye indirir, çözümlenemeyen konuları bağımsız denetim kuruluşuna bildirir.
- ✓ Bağımsızlık ile ilgili konularda varılan sonuçlar ve bu sonuçları destekleyen bağımsız denetim kuruluşu yönetimi ile yapılan tartışmaları yazılı hale getirir.

Bağımsız denetçiler, bağımsızlıklarını ya da yasal düzenlemelere uygunluğu tehlikeye düşürecek hususları ve bunları önleyici tedbirleri çalışma kağıtlarına aktarmak ve ilgili sorumlu ortak başdenetçi ve kalite güvencesi sisteminden sorumlu olmak üzere görevlendirilen sorumlu ortak başdenetçileri bilgilendirmekle yükümlüdür.

Çalışanlar tarafından yıllık bazda ve her denetimden önce doldurulan bağımsızlık beyanları alınmaktadır.

Bağımsızlığı ortadan kaldıracabilecek durumlar hakkında personele ve ortaklara sürekli bilgilendirme yapılmaktadır. Bağımsızlık İlkesine uyum kalite kontrol birimimiz tarafından sürekli gözden geçirilmektedir.

10- Toplam Gelirlerin Dağılımı

2016 yılında bağımsız denetim gelirleri toplam gelirler içerisinde % 12'lik paya sahiptir.

Gelir Türü	Gelirler	%Dağılım
Bağımsız Denetim	488.674	12%
Tam Tasdik Hizmet Gelirleri	2.700.044	64%
Denetim Dışı Hizmetler	1.016.982	24%
Toplam	4.205.700	100%

11- Sorumlu Denetçilerin Ücretlendirme Esasları

Sorumlu denetçiler 2016 yılında huzur hakkı, prim, ücret, ikramiye ve kar payı gibi bir menfaat sağlanmamıştır.

Yine Sorumlu denetçiler için ödenek, yolculuk, konaklama ve temsil giderleri ile ayni ve nakdi imkanlar, sigortalar ve benzeri teminatlar sağlanmamıştır.

12- Kalite Kontrol Sisteminin Tanıtımı ve Bu Sistemin Etkin Olarak Çalıştığına Dair Denetim Kuruluşu Yönetimin Beyanı

Şirket, müşterilerinin denetim komitelerinin beklentilerini karşılama ve KGK, SPK, BDDK, Hazine Müsteşarlığı, EPDK, Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odalar Birliği (TÜRMOB), Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) ve International Federation of Accountants (IFAC) tarafından yayınlanmış olan kurallar ve standartlar ile uyum sağlayabilmek adına, denetim uygulamaları için kalite kontrol sistemine sahiptir. Bu sistem ayrıca ana politka ve prosedürleri bütünleştirerek; KGK tarafından yayımlanan Uluslararası Kalite Kontrol Standartları (ISQC 1) ile, PCAOB standartlarıyla uyumluluğu sağlamaktadır.

Şirket'in kalite kontrol sisteminin etkin olarak işlendiğini ve belgelendirildiğini beyan ederiz.

Madde 1. Kalite Kontrol Sisteminin Amacı ve Kapsamı

Kalite kontrol sistemi; Şirketimizin kalite kontrol değerlendirmesini ve seçilen denetim dosyalarının incelenmesini kapsar. Bu inceleme, denetim standartlarına ve bağımsızlık şartlarına uygunluk, harcanan kaynakların nicelik ve niteliği ile denetim ücretleri konularını kapsar. Kalite kontrol sistemi, bağımsız denetim hizmet kalitesinin yüksek olmasını temin etmek amacıyla, kuruluşumuz tarafından geliştirilen kalite kontrol yöntemleri vasıtasıyla, seçilen sorumlu ortak baş denetçilerimiz gözetiminde uygulanmaktadır. UBD, aşağıdaki unsurların her birini ele alan politka ve prosedürler içeren bir kalite kontrol sistemi kurmuştur ve bu sistemin devamlılığını sağlamaktadır.

- a) Denetim şirketi bünyesinde kaliteye ilişkin liderlik sorumlulukları
- b) İlgili etik hükümler
- c) Müşteri ilişkisinin ve denetim sözleşmesinin kabulü ve devam ettirilmesi
- d) İnsan kaynakları
- e) Denetimin yürütülmesi
- f) İzleme

Madde 2. Denetim Şirketi Bünyesinde Kaliteye İlişkin Liderlik Sorumlulukları

UBD kaliteyi, denetimlerin yürütülmesinde vazgeçilmez bir unsur olarak kabul eden bir kurumsal kültürü teşvik etmek için politka ve prosedürler oluşturmıştır. Söz konusu politka ve prosedürler, UBD'nin yönetim kurulunun, kalite kontrol sistemine ilişkin nihai sorumluluğu üstlenmesini zorunlu kılar.

UBD, yönetim kurulunun kalite kontrol sisteminin işleyişinden sorumlu olarak görevlendirdiği kişi veya kişilerin, bu sorumluluğu üstlenmek için yeterli ve uygun deneyime, beceriye ve yetkiye sahip olmalarını sağlayacak politka ve prosedürler oluşturmıştır.

Kalite kontrol sisteminden sorumlu olan kişi veya kişilerin yeterli ve uygun deneyim ve beceriye sahip olmaları gerekmektedir.

12- Kalite Kontrol Sisteminin Tanıtımı ve Bu Sistemin Etkin Olarak Çalıştığına Dair Denetim Kuruluşu Yönetimin Beyanı (devamı)

Madde 2. Denetim Şirketi Bünyesinde Kaliteye İlişkin Liderlik Sorumlulukları (devamı)

UBD içinde bu sorumluluğu taşıyacak kişilerin;

- a) Asgari 20 yıllık mesleki deneyime sahip olması,
- b) Mesleki deneyimin 5 yıllık süresinin bağımsız denetim alanında çalışarak geçirilmiş olması gerekmektedir.

Bu kapsamda Şirketimizin kalite kontrol sistemine ilişkin nihai sorumluluğu yönetim kurulu başkanı Y.M.M. Hakverdi YARADILMIŞ üstlenmiştir. Ayrıca kalite kontrol sisteminin yürütülmesinde Y.M.M. Hasan YÜCEER ve Y.M.M. Hüsnü ÜNALAN da Y.M.M. Hakverdi YARADILMIŞ ile birlikte sorumludurlar.

Kalite kontrol sistemine ilişkin nihai sorumluluğu üstelenen ve bu hususta yetkilendirilen kişiler kalite kontrol prosedürlerinde yazılı olan bütün prosedürlerin hazırlanması, yürütülmesi ve sonuçlandırılması konularında gerekli yükümlülükleri yerine getirebilmeleri için sahip olmaları gereken bütün yetkilere sahiptirler. Özellikle kalite kontrol değerlendirmesini yapacakları denetim süreçleri için;

- a) CAP programı üzerinden kendilerine bütün süreçler için (müşteri kabulü, risk değerlendirme, çalışma kağıtları, denetim sonuçları vb....) izleme erişimi sağlanması,
- b) Personel ve sorumlu denetçinin kalite kontrol sorumlusu talebi ile toplantıya çağırabilmesi,
- c) Kalite kontrol çalışması esnasından gerekli olabilecek bütün bilgilerin herhangi bir kısıtlama olmaksızın kendisine yazılı ve sözlü olarak sunulması,

hususlarında yetkilidirler.

- a) Mesleki konular ve düzenleyici kurumlarla ilgili gelişmeler, mevzuattaki değişikliklerle ilgili olarak personelimiz iç yazışmalar, toplantılar ve eğitimler düzenleyerek bilgilendirmektedir.
- b) Kalite kontrol sorumlusu bağımsız denetim işlerinin kalite kontrol sürecinin işleyişini takip etmekte ve oluşan fikir ayrılıklarının çözümünü sağlamak üzere müdahale etmektedir.
- c) Kalite kontrol sorumlusu mesleki standartlara ve yürürlükteki yasal ve diğer düzenleyici hükümlere aykırı olduğuna ilişkin şikâyet ve iddiaları inceler.

12- Kalite Kontrol Sisteminin Tanıtımı ve Bu Sistemin Etkin Olarak Çalıştığına Dair Denetim Kuruluşu Yönetimin Beyanı (devamı)

Madde 3. İlgili Etik Hükümler

UBD, ilgili etik hükümler uyarınca kendisinin, personelinin ve /varsa bağımsızlık hükümlerine tabi diğer kişilerin (denetim ağına dâhil diğer şirket personeli dâhil) bağımsızlıklarının sağlanması hususunda makul güvence sağlayan aşağıdaki politika ve prosedürler oluşturmuştur.

Denetim personeline işe girişi sırasında yapılan yazılı sözleşme vasıtasıyla aşağıdaki mesleki etiğin temelini oluşturan hususlara tam uyum beklendiği bildirilir. Ayrıca denetim personelinin işe giriş sırasında etik hükümlere uyum konusunda beyan alınır. Personel bağımsızlık bildirim formu karşılıklı imzalanır.

- a) Dürüstlük,
- b) Tarafsızlık,
- c) Mesleki Yeterlilik, Mesleki Özen ve Titizlik,
- d) Güvenilirlik,
- e) Mesleğe Uygun Davranış

Dürüstlük: Denetim elemanı her türlü iş ilişkisinde dürüst ve açık sözlü olmalıdır. Bu dürüstlük ve açık sözlülük gerek müşteriyi gerekse diğer denetim personelinin kapsamalıdır. Sorumlu denetçi denetim sırasında bu hususa aykırı davrandığını tespit ettiği personeli ivedilikle yönetim kuruluna bildirir.

Tarafsızlık: Denetim elemanı, yaptığı denetim faaliyeti ile ilgili hiçbir önyargı, çıkar çatışması veya başkalarının yorum ve baskılarının mesleki yargısını etkilemesine izin vermemelidir. Tarafsızlığının zedeleneyeceğini düşünen veya bir önyargı içerisine giren denetim personeli durumun farkına vardığında kendisi, bu durumun farkına varan farklı bir denetim personeli var ise bu personel ivedilikle sorumlu denetçiye bilgi vermeli ve denetim sözleşmesinde personel değişikliğine gidilmelidir.

Mesleki Yeterlilik, Mesleki Özen ve Titizlik: Denetim elemanı, mesleki bilgi ve becerilerini sürekli geliştirmek ve üstlendiği sorumluluğu yerine getirecek seviyede tutmak zorundadır. Bu kapsamda denetim personeli UBD tarafından düzenlenen ve katılımı uygun görülen bütün eğitimlere katılmalı, kendisine gönderilen bilgilendirme e-maillerini okumalı, yetersiz olduğu, eksikliği bulunduğu durumlarda eğitim ve bilgilendirme taleplerinde bulunmalıdır.

Güvenilirlik: Denetim elemanı, denetim faaliyeti sırasında edindiği bilgileri gizli tutarak üçüncü şahıslarla paylaşmamalıdır. Denetim personelinin işe giriş sırasında bu hususta beyan alınır. Ayrıca denetim tamamlandıktan sonra gerek basılı olan dosyaların gerekse bilgisayar ortamındaki dosyaların güvenli olarak muhafazası sağlanır ve değişiklik yetkisi elektronik olarak ta kısıtlanır.

Mesleğe Uygun Davranış: Denetim elemanı, uymak zorunda olduğu yasal düzenlemelere uyarak meslek imajına zarar getirecek davranışlardan kaçınmak zorundadır. Mesleğe uygun olmayan davranışlar düzenleyici otoriteler ve meslek örgütlerince belirlenmiş olup bunlara uymamanın cezaları da belirlenmiştir. UBD böyle bir durumun varlığının tespiti durumunda iş akdinin feshi yanında gerekli mercilere de durumu ivedilikle bildirecektir.

12- Kalite Kontrol Sisteminin Tanıtımı ve Bu Sistemin Etkin Olarak Çalıştığına Dair Denetim Kuruluşu Yönetimin Beyanı (devamı)

Madde 3. İlgili Etik Hükümler (devamı)

Bu kapsamda;

- a) UBD denetim personeli denetlenen firma ile geçmiş üç yıllık süre içerisinde ticari ve/veya ticari olmayan bir iş/işçi/ortaklık ilişkisine girmemiş olduğunu yeni bir firma denetimi başlamadan önce yazılı beyan etmelidir.
- b) UBD denetim personeline denetlenen firma ile gelecek üç yıllık süre içerisinde ticari ve/veya ticari olmayan bir iş/işçi/ortaklık ilişkisine giremeyeceği işe girişi sırasında yapılan yazılı sözleşme ile bildirilir.
- c) UBD denetlenecek müşterinin ücret bordroları, yasal detay mizanları ve ticaret sicil kayıtları vasıtasıyla denetim personelinin müşteri ile ilişkili olup olmadığını sözleşme kabulünü takiben kontrol eder.
- d) UBD bağımsızlığı ortadan kaldıran bir denetçi ilişkisi ortaya çıktığında, görevli denetçinin ivedilikle değiştirilmesi yoluna gider, gerekirse yürürlükteki mevzuatın izin vermesi durumunda denetimden çekilmesi değerlendirilmelidir.
- e) UBD denetçileri, kapsamları dâhil olmak üzere müşterilere sunulan hizmetlere ilişkin bilgileri, bunların tabi olunan bağımsızlık hükümleri üzerindeki varsa genel etkilerini değerlendirebilmesi için UBD'ye denetimin başladığı tarihi takip eden 3 iş günü içerisinde bildirimde bulunmalıdırlar. Bağımsızlığa tehdit oluşturan durumları ortaya çıkarsa denetim personeli UBD'ye derhâl bildirimde bulunmalıdır. İlgili bildirimler UBD tarafından hazırlanan standart bağımsızlık hükümleri üzerinde genel etkiler ve bağımsızlığa tehdit oluşturan durumlar formu ile yapılır. İlgili form kalite kontrol sorumlusuna sunulur. Kalite kontrol sorumlusu ivedilikle yönetim kurulunu toplar ve bağımsız tehdidine ilişkin bilgi verir. Bu formlar ve bildirimler ilgili denetim firmasının sürekli dosyasında arşivlenir. Bağımsızlığın kabul edilebilir düzeyde olup olmadığı bu vasıta ile her dönemde değerlendirilir.

Bağımsızlığı koruyacak önlemler, tehditleri ortadan kaldırabilen veya kabul edilebilir seviyeye indirgeyen eylemler veya başka önlemlerdir. Kabul edilebilir seviye, makul ve bilinçli bir üçüncü şahsın mevcut tüm bilgi ve durumları değerlendirerek Sorumlu denetçi ve denetim ekibinin dürüstlüğü, tarafsızlığı veya mesleki şüphencilikinden ödün verilmediği sonucuna vardığı seviyedir. Tehditleri ortadan kaldırarak veya kabul edilebilir seviyeye indirmek için önlemleri belirlemek ve uygularken dikkate alınması gereken hizmete özgü aşağıdaki önlemler bulunmaktadır:

- f) Yapılan işi değerlendirmesi için ikinci bir Sorumlu denetçinin sürece dahil edilmesi
- g) Sorumlu denetçinin veya kıdemli denetçilerin rotasyonu,

12- Kalite Kontrol Sisteminin Tanıtımı ve Bu Sistemin Etkin Olarak Çalıştığına Dair Denetim Kuruluşu Yönetimin Beyanı (devamı)

Madde 3. İlgili Etik Hükümler (devamı)

- h) Denetim ekibinde bulunan kişilerden herhangi birinin ekonomik veya finansal menfaatlerinin veya diğer ilişkilerinin bağımsızlığa yönelik tehdit oluşturmaları durumunda denetim ekibinden çıkarılması
- i) UBD, etik hükümler uyarınca bağımsız olması gereken tüm personelden her bir denetimden önce ve her hâlikârda yılda en az bir kez, bağımsızlık politika ve prosedürlerine uyduklarını ve uyacaklarını bildiren yazılı bir taahhüt alır.
- j) Bir denetim sözleşmesine ait UBD tarafından görevlendirilen denetim kadrosu (denetçi, kıdemli denetçi gibi...) azami beş yılda bir rotasyona tabi olur.
- k) Bir denetim sözleşmesine ait sorumlu ortak baş denetçi ilgili denetim türü ve/veya düzenleyici otoritenin yasal düzenlemeleri çerçevesinde belirlenen sürelerde asgari olarak rotasyona tabi olur.

Bağımsızlık

UBD içerisinde bağımsızlığın gözetiminden sorumlu olan kişi Sorumlu Denetçi, Yönetim Kurulu Üyesi Hasan YÜCEER'dir.

Ticaret Sicil Yönetmeliği, Şirket yönetim kurulunun denetçi seçimini tescili sırasında, denetçinin 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 400 üncü maddesinde sayılan denetçi bağımsızlığını zedeleyen ya da ortadan kaldıran durumların mevcut olmadığına dair denetçi beyanını belgelendirilmesini gerekli kılmaktadır. UBD kendisini denetçi olarak seçen müşterisinin genel kurulu toplantısını müteakip bağımsızlığına ilişkin beyanını müşteri yönetim kuruluna sunar. Bu çerçevede UBD, Türk Ticaret Kanunu'nun 400 üncü maddesinde ve Bağımsız Denetim Yönetmeliğinin 22. ve 26. maddelerinde belirtilen denetçi bağımsızlığını zedeleyen ya da ortadan kaldıran durumların mevcut olmadığını beyan eder.

Bağımsızlığın gözetiminden sorumlu kişi her bir denetim sözleşmesi imzasından önce ve her yıl Aralık ayı içerisinde son on yılı içeren firma/denetçi listelerine bakarak denetçi/firma rotasyonu gerekli ise yönetim kuruluna bilgi verir. Rotasyon hükümlerinde denetçiler için 2, sorumlu denetçiler ve firma sözleşme devamı için ise yasal düzenlemeler ile belirlenen zorunluluklara uyulur.

Bağımsızlık hakkındaki her türlü soru ve belirsizliğin bağımsızlığın gözetiminden sorumlu olan kişi ile tartışılarak en kısa sürede sonuca ulaştırılması hedeflenmektedir.

12- Kalite Kontrol Sisteminin Tanıtımı ve Bu Sistemin Etkin Olarak Çalıştığına Dair Denetim Kuruluşu Yönetimin Beyanı (devamı)

Bağımsızlık (devamı)

KGK tarafından belirlenen işletmeler ile borsada işlem gören işletmelerin finansal tablolarının bağımsızlık denetimlerinde, sorumlu denetçi ve denetimin kalite kontrolünü gözden geçiren kişiler ve geçerli olduğu durumlarda rotasyon hükümlerine tabi diğer kişiler, Üç yıl geçmedikçe; UBD son on yılda yedi yıl, denetim kuruluşlarında çalışanlar da dahil olmak üzere denetçiler ise son yedi yılda beş yıl denetim çalışması yürüttükleri ilgili müşterinin denetim çalışmalarından yer alamaz.

Bağımsızlığın korunması için UBD aşağıdaki hâllerden birinin varlığında, yeminli mali müşavir, serbest muhasebeci mali müşavir ve/veya sermaye şirketi ve bunların ortaklarından biri ve bunların ortaklarının yanında çalışan veya bu cümlede anılan kişilerin mesleği birlikte yaptıkları kişi veya kişiler, ilgili şirkete denetçi olarak atamasını yapamaz.

Denetçi;

- a) Denetlenecek şirkette pay sahibiyse,
- b) Denetlenecek şirketin yöneticisi veya çalışanıysa veya denetçi olarak atanmasından önceki üç yıl içinde bu sıfatı taşımışsa,
- c) Denetlenecek şirketle bağlantısı bulunan bir tüzel kişinin, bir ticaret şirketinin veya bir ticari işletmenin kanuni temsilcisi veya temsilcisi, yönetim kurulu üyesi, yöneticisi veya sahibiyse ya da bunlarda yüzde yirmiden fazla paya sahipse yahut denetlenecek şirketin yönetim kurulu üyesinin veya bir yöneticisinin alt veya üst soyundan biri, eşi veya üçüncü derece dâhil, üçüncü dereceye kadar kan veya kayın hismıysa,
- d) Denetlenecek şirketle bağlantı hâlinde bulunan veya böyle bir şirkette yüzde yirmiden fazla paya sahip olan bir işletmede çalışıyorsa veya denetçisi olacağı şirkette yüzde yirmiden fazla paya sahip bir gerçek kişinin yanında herhangi bir şekilde hizmet veriyorsa,
- e) Denetlenecek şirketin defterlerinin tutulmasında veya finansal tablolarının düzenlenmesinde denetleme dışında faaliyette veya katkıda bulunmuşsa,
- f) Denetlenecek şirketin defterlerinin tutulmasında veya finansal tablolarının çıkarılmasında denetleme dışında faaliyette veya katkıda bulunduğu için (e) bendine göre denetçi olamayacak gerçek veya tüzel kişinin veya onun ortaklarından birinin kanuni temsilcisi, temsilcisi, çalışanı, yönetim kurulu üyesi, ortağı, sahibi ya da gerçek kişi olarak bizzat kendisi ise,
- g) (a) ilâ (f) bentlerinde yer alan şartları taşıdığı için denetçi olamayan bir denetçinin nezdinde çalışıyorsa,
- h) Son beş yıl içinde denetçiliğe ilişkin meslekî faaliyetinden kaynaklanan gelirinin tamamının yüzde otuzundan fazlasını denetlenecek şirkete veya ona yüzde yirmiden fazla pay ile iştirak etmiş bulunan şirketlere verilen denetleme ve danışmanlık faaliyetinden elde etmişse ve bunu cari yılda da elde etmesi bekleniyorsa,

denetçi olamaz.

12- Kalite Kontrol Sisteminin Tanıtımı ve Bu Sistemin Etkin Olarak Çalıştığına Dair Denetim Kuruluşu Yönetimin Beyanı (devamı)

Bağımsızlık (devamı)

Geçmiş yıllara ilişkin denetim ücretinin, geçerli bir nedene dayanmaksızın, denetlenen işletme tarafından ödenmemesi ve denetim ücretinin, denetim sonuçları ile ilgili şartlara bağlanmış olması ve denetim kuruluşu tarafından denetlenen işletmeye sunulan denetim dışı diğer hizmetler dikkate alınarak belirlenmesi bağımsızlık ihlali sayılacaktır.

Şirket, gireceği iş ilişkilerinde de gerekli bağımsızlık kurallarını çalıştırmak zorundadır. Şirket genelinde girilecek olan her türlü iş ilişkisi –tedarikçi, ve/veya alt yüklenici – öncesinde iş ilişkisine girilecek olan işletmenin ortaklık yapısı incelenir ve bağımsızlık açısından sakıncalı bir durum olup olmadığı bağımsızlığın gözetiminden sorumlu olan kişi tarafından incelenir. Bu işletmelerle imzalanacak olan sözleşmelere bağımsızlığın korunmasına dair maddeler eklenmektedir.

Madde 4. Müşteri İlişkisinin ve Denetim Sözleşmesinin Kabulü ve Devam Ettirilmesi

UBD müşteri ilişkisinin ve denetim sözleşmesinin kabulü ve devam ettirilmesi hususunda aşağıdaki prosedürleri uygular.

Şirketin müşteri ve iş kabulünde risk ölçme ve risk sınıflandırması için yapacağı analiz, tespit ve araştırma kuralları şu şekilde sıralanabilir.

- ✓ Denetim sözleşmesi yapılacak firmanın, yönetimden sorumlu kişiler ve ortakların tespiti,
- ✓ Denetim sözleşmesi yapılacak firmanın, finansal durumu hakkında bilgi alma,
- ✓ Denetim sözleşmesi yapılacak firmanın, içinde bulunduğu sektör hakkında bilgi alma,
- ✓ Denetim sözleşmesi yapılacak firmanın, halka açık bir şirket olup olmadığının tespiti,
- ✓ Denetim sözleşmesi yapılacak firmanın, yönetici ve ortaklarının piyasadaki imaj tespiti,
- ✓ Denetim sözleşmesi yapılacak firmanın; varsa, çalıştığı avukat ve diğer danışmanların tespiti,
- ✓ Denetim sözleşmesi yapılacak firmanın, yönetim kadrosunun dürüstlüğü ile ilgili araştırma,
- ✓ Denetim sözleşmesi yapılacak firmanın, kurumsal yönetim anlayışının tespiti,
- ✓ Denetim sözleşmesi yapılacak firmanın, devam eden önemli davalarının tespiti,
- ✓ Denetim sözleşmesi yapılacak firmanın, işletme yönetiminde etkin olanlar ile yönetimden sorumlu kişilerin ve ana ortakların denetim çalışmasını zorlaştıracak durumda olma durumunun tespiti,

12- Kalite Kontrol Sisteminin Tanıtımı ve Bu Sistemin Etkin Olarak Çalıştığına Dair Denetim Kuruluşu Yönetimin Beyanı (devamı)

Madde 4. Müşteri İlişkisinin ve Denetim Sözleşmesinin Kabulü ve Devam Ettirilmesi (devamı)

- ✓ Denetim sözleşmesi yapılacak firmanın, bağımsız denetim ekibinin çalışmalarına yeterli ve gerekli zaman ile sistem ve ekibin varlığının tespiti,
- ✓ Denetim sözleşmesi yapılacak firmanın, bağımsız denetim çalışmasını yapacak ekibinin mesleki etik ilkelere uyum konusunda baskı yapma eğiliminin araştırılması,
- ✓ Denetim sözleşmesi yapılacak firmanın, önceki dönem denetim çalışmasında sunulan rapor olup olmadığının ve verilen raporun tespiti,
- ✓ Risk analizi tamamlandıktan sonra sorumlu ortak ve diğer yöneticiler müşteriyi kabul edilip edilmemesine karar verirler,
- ✓ Kabul edilen müşteri için belirlenen risk sınıflaması çerçevesinde gerekli denetim prosedürlerinin uygulanmasını sağlamak öncelikle ilgili sorumlu ortağın görevidir.

UBD, denetim çalışmasına başlamadan önce yapılacak denetim çalışması ile ilgili bir bütçe hazırlar. Bu bütçede denetim ekibinin kimlerden oluşması gerektiği ve her bir denetim elemanının kaç saat çalışacağı planlanır. Denetim ekibi düzenleyici otoriteler, uluslararası denetim standartları, denetimin türü, denetim süresi vb. kriterlere göre belirlenen sayı ve nitelikte personelden oluşur. Bu noktada;

- ✓ Denetim şirketi personelinin denetim sözleşmesi yapılacak firmanın içinde bulunduğu sektör hakkında yeterli bilgi ve deneyime sahip olması,
- ✓ Denetim şirketi personelini ilgili düzenleme ve raporlama hükümlerine ilişkin deneyimlerinin bulunması veya gerekli bilgi ve becerileri etkin biçimde edinebilme kabiliyetinin olması,
- ✓ Gerekli yeterlik, beceri ve kapasiteye sahip yeterli personel olması,

UBD ayrıca Denetim Sözleşmesinin Kabulü ve Devam Ettirilmesi hususunda etik ilkelere (dürüstlük, tarafsızlık, mesleki yeterlilik ve özen, gizlilik, mesleki davranış) uyulup uyulmadığını gözden geçirerek değerlendirir.

UBD yeni bir müşteriyi kabul etmeden önce, bu tür bir iş kabulünün temel etik ilkelere (dürüstlük, tarafsızlık, mesleki yeterlilik ve özen, gizlilik, mesleki davranış) yönelik bir tehdit yaratmayacağından emin olmalıdır. UBD, herhangi bir hizmet sunarken, müşteri, yönetici veya çalışanları ile olan ilişkilerinin tarafsızlık temel ilkesine yönelik tehdit oluşturmamasına dikkat etmelidir.

Bu prosedürler yeni bir müşteriyle denetim ilişkisi kurmadan önce, mevcut bir müşteriye denetim hizmeti vermeye devam edip etmeme kararı verirken ve mevcut bir müşteriden yeni bir denetim işini kabul edip etmemeyi değerlendirirken dikkate alınır.

12- Kalite Kontrol Sisteminin Tanıtımı ve Bu Sistemin Etkin Olarak Çalıştığına Dair Denetim Kuruluşu Yönetimin Beyanı (devamı)

Madde 4. Müşteri İlişkisinin ve Denetim Sözleşmesinin Kabulü ve Devam Ettirilmesi (devamı)

UBD sektör uzmanlığı konusunda personelini değerlendirir, müşterinin büyüklüğüne göre zaman ve personel değerlendirmesi yapar.

UBD denetimden çekilme, müşteriyi reddetme vb. bir durumun oluşması durumunda mesleki ve yasal sorumluluklar gerektiriyorsa ilgili düzenleyici otoritelere durum bir yazı ile bildirilir.

İşi kabule yetkili ortak, müşterinin dürüstlüğüne değerlendirilmesi için İşletme Faaliyet Konusunun Anlaşılması, Müşteri Kabul Anketi ve Sözleşme Kabul Soru Formunu dikkate alır. Bu formlarda aşağıdaki bilgilere ulaşılmaya çalışılmalıdır.

- ✓ Müşterinin ana ortaklarının, kilit yöneticilerinin ve üst yönetiminden sorumlu olanların kimlikleri ve ticari itibarları,
- ✓ İş uygulamaları da dâhil müşteri faaliyetlerinin niteliği,
- ✓ Müşterinin ana ortaklarının, kilit yöneticilerinin ve üst yönetiminden sorumlu olanların muhasebe standartlarını yorumlama ve iç kontrol çevresi gibi hususlardaki tutumlarına ilişkin olumsuz bilgiler,
- ✓ Müşterinin, denetim ücretlerini olabilecek en düşük seviyede tutmaya yönelik ısrarlı tutumu,
- ✓ Çalışma kapsamının uygun olmayan şekilde sınırlandırıldığına dair göstergeler,
- ✓ Müşterinin kara para aklama veya suç teşkil eden diğer faaliyetlerde bulunabileceğine ilişkin göstergeler,
- ✓ Denetim şirketinin seçilmek istenmesinin ve önceki denetim şirketinin yeniden seçilmemesinin nedenleri,
- ✓ İlişkili tarafların kimlik ve ticari itibarları.

Müşteri ilişkisinin devam ettirilmesine karar verilirken mevcut veya önceki denetimler sırasında ortaya çıkan önemli konular ve bu konuların ilişkisinin devam etmesine olan etkileri dikkate alınır.

Çıkar Çatışması ve Tespit Edilmiş Sorunlar

Denetçi mevcut veya ortaya çıkması muhtemel çıkar çatışmalarını ve tespit edilmiş sorunları yazılı olarak sorumlu denetçiye ivedilikle bildirir.

Sorumlu Denetçi söz konusu çatışmanın ve tespit doğruluğunu araştırmalı ve çatışmanın çözümü için hangi önlemlerinin alınabileceğini analiz etmelidir.

12- Kalite Kontrol Sisteminin Tanıtımı ve Bu Sistemin Etkin Olarak Çalıştığına Dair Denetim Kuruluşu Yönetimin Beyanı (devamı)

Çıkar Çatışması ve Tespit Edilmiş Sorunlar (devamı)

Bir çıkar çatışmasının veya tespitin Sorumlu Denetçinin yeterliliği dahilinde olmaması halinde, Sorumlu Denetçi ivedilikle yönetim kurulunu bu durumda haberdar eder.

Gerçekleştirilen incelemenin sonuçlarını ve sunulan doküman ve bilgilere göre yönetim kurulu oy çokluğu ile karar alır.

Kabul edilen yönetim kurulu kararı, kararın alınmasına müteakip çatışmanın taraflarına tebliğ edilir.

Denetimden çekilme veya denetimden ve müşteri ilişkisinden birlikte çekilmeye ilişkin politika ve prosedürler aşağıdaki gibidir;

- ✓ İlgili şart ve durumlar karşısında denetim şirketinin atabileceği uygun adımlar hakkında müşteri yönetiminin uygun kademeleri ve üst yönetimden sorumlu olan kişilerle müzakere edilir ve bu müzakereler çalışma kağıdına aktarılır.
- ✓ Denetimden çekilmenin uygun olduğuna karar verilmiş ise, söz konusu denetimden veya denetim ve müşteri ilişkisinden birlikte çekilme kararı ile bu kararın sebeplerinin, müşteri yönetiminin uygun kademeleri ve üst yönetimden sorumlu olanlarla müzakere edilir ve bu müzakereler çalışma kağıdına aktarılır.
- ✓ Denetim şirketinin denetime devam etmesini gerektirecek mesleki veya mevzuattan kaynaklanan bir yükümlülüğünün bulunup bulunmadığının veya söz konusu denetimden ya da denetim ve müşteri ilişkisinden birlikte çekilme kararının sebepleriyle birlikte Kuruma ve/veya diğer düzenleyici otoritelere rapor verme yükümlülüğünün bulunup bulunmadığının değerlendirilmelidir.

UBD bir denetime veya müşteri ilişkisinin devam ettirilmesine yönelik olarak, önceden öğrenmiş olması hâlinde bu denetimi reddetmesine sebep olabilecek bilgileri edindiği durumlarda yukarıda yer alan denetimden çekilme veya denetimden ve müşteri ilişkisinden birlikte çekilmeye ilişkin politika ve prosedürleri uygular.

Madde 5. İnsan Kaynakları

UBD düzenleyici otoritelerin belirlemiş olduğu şartları haiz veya süreç içerisinde bu şartları sağlayabilecek nitelikte yeterlik ve beceriye sahip, etik ilkelere bağlı uygun personeli her kademe için istihdam eder.

Düzenleyici otoritelerin istediği asgari dokümantasyonu sağlayan personel işe başlar.

Bu personelin gelişimi, değişen mevzuata uyum sağlaması, mevcut yeterlilik durumunu takibi için insan kaynaklarında veri tabanı kurulur.

12- Kalite Kontrol Sisteminin Tanıtımı ve Bu Sistemin Etkin Olarak Çalıştığına Dair Denetim Kuruluşu Yönetimin Beyanı (devamı)

Madde 5. İnsan Kaynakları (devamı)

Şirket içi yıllık eğitim programı dahilinde personel eğitimleri yapılır, gerek görülecek sektör ve uygulamaları için dışarıdan eğitmen/uzman takviyesi yapılır.

Her bir denetim için gerekli yeterlilik ve beceriye, sorumluluklarını tam olarak yerine getirmeleri için yeterli zamana sahip sorumlu denetçi düzenleyici otoritelerin belirlediği şekilde (bağımsız denetim sözleşmesi) atanır ve müşteri yönetimine bildirilir.

Seçilecek sorumlu denetçinin aşağıdaki hususlarda değerlendirilmesi yapılır.

- ✓ Uygun eğitim ve denetimlere katılım yoluyla benzer nitelik ve karmaşıklıkta denetimler hakkında elde ettiği bilgisini ve uygulama tecrübesi,
- ✓ Mesleki standartlar ve yürürlükteki mevzuat hükümlerine ilişkin bilgisi,
- ✓ Bilgi teknolojileri hakkında bilgi sahibi olmak dâhil teknik bilgisi ve uzmanlığı,
- ✓ Müşterilerin faaliyet gösterdiği sektörler hakkındaki bilgisi,
- ✓ Mesleki muhakeme kullanabilme kabiliyeti,
- ✓ Denetim şirketinin kalite kontrol politika ve prosedürleri hakkındaki kavrayışı,

Atanacak sorumlu denetçi seçiminde önceki tecrübeleri, yeterliliği, becerisi ve gelişim durumu dikkate alınır.

Atanan denetçiye işe giriş sözleşmesinde belirtilen prosedürler dışında bu denetim ile ilgili varsa sorumlulukları sözlü olarak bildirilir.

İşe Alım Politika ve Prosedürleri

Şirketimizin işe alım sürecinde uyguladığı yöntemler ve uygulama şekilleri aşağıda yer almaktadır.

İşin tanımı; şirket öncelikle işin amacı, işe alınacak kişiden beklenen işler, bu işi yapabilmek için gereken beceri ve kişisel yetenekler göz önünde bulundurularak işin tanımı yapılır.

İşe uygun kişide bulunması gereken nitelikler; işe alınacak kişide bulunması beklenen beceri, yetenek, bilgi ve tecrübe belirlenir, kişide bulunması gereken ruhsat ve lisanslar belirlenir.

İşe Uygun Adaylar Bulunması; işe alınacak kişiyi bulmak için çeşitli yöntemler uygulanabilir.

12- Kalite Kontrol Sisteminin Tanıtımı ve Bu Sistemin Etkin Olarak Çalıştığına Dair Denetim Kuruluşu Yönetimin Beyanı (devamı)

İşe Alım Politika ve Prosedürleri (devamı)

Öncelikle iç kaynaklar değer şirketimizde hali hazırda çalışan kişilere işe uygun adaylar tanıyıp tanımadıkları sorulabilir. İşe alınacak kişi şirket içinden terfi, görevlendirme veya işi farklı kişilere bölme yollarıyla karşılanıp karşılanamayacağı durumu değerlendirilir.

İç kaynaklar kullanılarak işe uygun aday bulunamazsa dış kaynaklar değerlendirilir. Dış kaynaklar araştırılırken, çeşitli kariyer sitelerine veya yazılı basında ilanlar verilebilir.

Başvuru Süreci; başvurular elektronik ve/veya kağıt ortamında yapılabilir. Başvurular CV ve/veya başvuru formu şeklinde olabilir.

Adayları seçme; aday seçme süreci iki aşamadan oluşur. Birinci aşama eleme aşamasıdır. Bu aşamada aranan pozisyona göre kriterler belirlenerek CV ve/veya başvuru formları üzerinden eleme yapılır. İkinci aşama ise değerlendirme aşamasıdır. Bu aşamada genellikle yüz yüze görüşme yöntemi tercih edilir. Gerek duyulan hallerde ise işe başvuran kişi veya kişiler sınava tabi tutulabilir veya mesleki bir konuda sunum yapması vb... istenebilir. İlk görüşmeler insan kaynakları departmanı tarafından yapılırken ikinci görüşmeler ilgili denetim birimi tarafından yapılır. Gerekli durumlarda sorumlu denetçi tarafından da görüşme yapılabilir.

Karar Aşaması; bu aşamada aday sayısı 2 veya 3'e düşürülmeye çalışılır. Adayların referansları ile görüşmeler yapılır. Gerekli durumlarda sağlık raporu istenebilir. Ücret değerlendirmeleri bu aşamada yapılır. İlk görüşmeler insan kaynakları departmanı tarafından yapılırken ikinci görüşmeler ilgili denetim birimi tarafından yapılır. Gerekli durumlarda sorumlu denetçi tarafından da görüşme yapılabilir.

İşe başlama; bu noktada adaylardan biri seçilmiş durumdadır. Kişi işe başlatılır ancak belirli bir oryantasyon sürecinde olduğu bilgisi kendisine verilir. Bu sürecin sonunda gerek kişinin işe alındığı denetim birimi sorumlusu gerekse sorumlu denetçinin görüşü alınır. Karşılıklı herhangi bir problem olmadığı anlaşılırsa kişi ile sözleşme yapılarak görevine başlaması sağlanır.

Performans Değerlendirmesi

Şirket iki yılda birden az olmamak kaydı ile personelinin performansını değerlendirmeye tabii tutar. Bu değerlendirmeyi yaparken yazımız ekinde yer alan performans değerlendirme formu kullanılır.

12- Kalite Kontrol Sisteminin Tanıtımı ve Bu Sistemin Etkin Olarak Çalıştığına Dair Denetim Kuruluşu Yönetimin Beyanı (devamı)

Ücret ve Sair Haklar

Şirketin yönetim kurulu, sorumlu denetçi, denetçi ve denetçi yardımcılarına verilecek ücretlerin; Şirketin etik değerleri, iç dengeleri ve stratejik hedefleri ile uyumlu olması ve Şirketin sadece kısa dönemli performansı ile ilişkilendirilmemesi esastır.

Ücretler, Şirketin mali durumu, genel ekonomik şartlar, çalışma süresi, unvan ve yapılan işin özelliği esas alınarak belirlenir ve enflasyon, genel ücret ve şirket karlılık artışları gibi göstergeler göz önünde bulundurulurarak artırılabilir.

Eşit değerde olduğu saptanan işleri yerine getiren personele eşit ücret ödenmesidir. Burada söz konusu olan iş eşitliği, mutlak eşitlik olmayıp “eşdeğerlilik”tir. Bu ilkeye göre, hangi kurumda, yerde ve nitelikte olursa olsun; öğrenim, bilgi, beceri, deneyim, bedensel ve zihinsel çaba, sorumluluk derecesi ve çalışma koşulları açısından birbirine denk ya da eşit değerde olduğu saptanan işleri yerine getirenlere aynı ücret ödenir.

Kariyer Gelişimi

Şirketimizde denetçi yardımcısı olarak işe başlayan bir personel 3 (üç) yıllık staj dönemini tamamladıktan ve mevzuat açısından gerekli sınavlarda başarılı olduktan ve şirket içerisinde yapılacak olan sözlü mülakatta başarılı olduktan sonra departman sorumlusunun önerisi ve Yönetim Kurulu’nun onayıyla “Denetçi” olarak atanır. Denetçi olarak atandıktan 3 (üç) yıl sonra sözlü mülakat, departman müdürü onayı ve Yönetim Kurulu kararıyla personel “Kıdemli Denetçi” olarak atanabilir. Kıdemli denetçi olduktan 4 yıl sonra ise bir sözlü mülakat daha yapılarak Yönetim Kurulu kararıyla “Başdenetçi” olarak atanabilir.

Denetim Ekiplerinin Belirlenmesi

Denetim ekibinin kimlerden oluşması gerektiği ve her bir denetim elemanının kaç saat çalışacağı planlanır. Denetim ekibi düzenleyici otoriteler, uluslararası denetim standartları, denetimin türü, denetim süresi vb. kriterlere göre belirlenen sayı ve nitelikte personelden oluşur. Bu noktada;

Denetim şirketi personelinin denetim sözleşmesi yapılacak firmanın içinde bulunduğu sektör hakkında yeterli bilgi ve deneyime sahip olması,

Denetim şirketi personelinin ilgili düzenleme ve raporlama hükümlerine ilişkin deneyimlerinin bulunması veya gerekli bilgi ve becerileri etkin biçimde edinebilme kabiliyetinin olması,

Gerekli yeterlik, beceri ve kapasiteye sahip yeterli personel olması,

12- Kalite Kontrol Sisteminin Tanıtımı ve Bu Sistemin Etkin Olarak Çalıştığına Dair Denetim Kuruluşu Yönetimin Beyanı (devamı)

Denetim Ekiplerinin Belirlenmesi (Devamı)

Bu prosedürler yeni bir müşteriyle denetim ilişkisi kurmadan önce, mevcut bir müşteriye denetim hizmeti vermeye devam edip etmeme kararı verirken ve mevcut bir müşteriden yeni bir denetim işi kabul edip etmemeyi değerlendirirken dikkate alınır.

UBD sektör uzmanlığı konusunda personelini değerlendirir, müşterinin büyüklüğüne göre zaman ve personel değerlendirmesi yapar.

Madde 6. Denetimin Yürütülmesi

UBD, denetimin mesleki standartlar ile yürürlükteki mevzuat hükümlerine uygun olarak yürütülmesine ve denetim şirketinin veya sorumlu denetçinin içinde bulunulan şartlara uygun raporlar düzenlemesine ilişkin olarak kendisine makul güvence sağlar.

Denetim çalışması denetim ekibinden sorumlu denetçi başkanlığında, denetim çalışmasını planlamak amacı ile toplanmasıyla başlar. Bu toplantıda sorumlu ortak tarafından müşteri, içinde bulunduğu sektör, çalışmanın kapsamı, denetim çalışmasında karşılaşılabilecek beklenen riskler, çalışma sonunda müşterinin beklentileri ve zamanlama konularında bilgilendirme yapılır. Sorumlu ortak, denetim personeline denetlenecek şirket (sektörü, riskleri, yapısı) ve denetim süreci (süresi, sorumluluklar) hakkında bilgi verir.

Sorumlu denetçi, bağımsız denetim faaliyetinin bağımsız denetim standartları ile yasal ve hukuki düzenlemelere uygun olarak yapılması sürecinde, yönlendirme, gözetim ve verimlilikle ilgili hususlardan ve bağımsız denetim raporunun gerçeği yansıtabilecek şekilde hazırlanmasından sorumludur. Bu konuda sorumlu denetçi sözleşme imzalanmasını müteakip denetim ekibi ile çalışma hedeflerinin anlaşılmasını sağlamak, denetim standartlarına uygunluğu sağlama süreçleri hakkında bilgi vermek, yapılacak çalışmaların varılacak önemli yargıların düzenlenecek rapor şeklinin gözden geçirilmesi hakkında toplantı yapar.

Sorumlu denetçi bağımsız denetim ekibindeki bağımsız denetçileri aşağıda belirtilen hususlarda bilgilendirerek bağımsız denetim faaliyetini yönetir.

- a) Ekiptekilerin sorumluluğu
- b) İşletme faaliyetlerinin doğası
- c) Riskle ilgili hususlar
- d) Ortaya çıkabilecek sorunlar
- e) Bağımsız denetim işinin yürütülmesiyle ilgili ayrıntılar

Bağımsız denetim ekibindeki bağımsız denetçilerin sorumluluğu, kendilerine verilen işi objektif bir bakış açısı ve mesleki şüphecilik ve özenle etik ilkeleri gözeterek yapmaktır. Bağımsız denetim ekibindeki kıdemlisizlerin daha kıdemli denetçilere sorular yöneltmeleri beklenir. Bağımsız denetim ekibinde yer alan bağımsız denetçiler de aralarında gereken iletişimi kurarlar.

12- Kalite Kontrol Sisteminin Tanıtımı ve Bu Sistemin Etkin Olarak Çalıştığına Dair Denetim Kuruluşu Yönetimin Beyanı (devamı)

Madde 6. Denetimin Yürütülmesi (devamı)

Yapılan bağımsız denetimin amacının ekipte yer alan tüm bağımsız denetçiler tarafından anlaşılması gereklidir. Bu kapsamda, ekipte yer alan kıdemlisizlerin kendilerine verilen işin amacını kavrayabilmeleri için bağımsız denetimin, ekip çalışması ve refakat çalışması şeklinde yürütülmesi gerekir.

Gözden Geçirme Sorumlulukları

UBD gözden geçirme çalışma kâğıdı vasıtasıyla aşağıda yer alan kuralları kontrol eder. Bu kontrol daha deneyimli denetçini kendisinde bir daha az deneyimli denetçinin çalışmalarını kontrol etmesi yöntemi ile işler.

- Denetimin mesleki standartlara ve yürürlükteki mevzuat hükümlerine uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin,
- İlave değerlendirme gerektiren önemli hususların ortaya çıkıp çıkmadığının,
- Uygun istişarelerin yapıp yapılmadığının, ulaşılan sonuçların belgelendirilip belgelendirilmediğinin ve bu sonuçların gereğinin yapıp yapılmadığının,
- Yapılan denetimin niteliğini, zamanlamasını ve kapsamını revize etme ihtiyacının bulunup bulunmadığının,
- Yapılan çalışmanın ulaşılan sonuçları destekleyip desteklemediğinin ve uygun biçimde belgelendirilip belgelendirilmediğinin,
- Elde edilen kanıtların raporu desteklemek için yeterli ve uygun olup olmadığının,

Personele ait sektör ve deneyim süresi bazlı güncel form incelenerek Denetim ekibi üyelerinin yeterlik ve kabiliyetleri sorumlu denetçi tarafından kontrol edilir. Sorumlu denetçinin yeterli görmediği denetim personeli için ekipte değişikliğe gidilir. İşe daha uygun olan denetçi yeterli olmayacak denetçi yerine atanır ve sözleşmede gerekli düzeltme işlemleri düzenleyici otoritelerin hükümlerine göre ivedilikle yapılır.

Sorumlu Denetçi Denetim İşine Başlama Toplantı Bilgi Formu ile Sorumlu denetçi tarafından yapılan ve denetim ekibinin eksiksiz katılacağı toplantı sorusunda sorumlu denetçi her şeyin eksiksiz şekilde anlaşılıp anlaşılmadığını, verilen talimatlarla ilgili her hangi bir problem bulunup bulunmadığını denetim ekibine sorar. Denetim ekibinden gelecek soruları cevaplar.

Sorumlu denetçi denetimin yürütülmesi sırasında daha deneyimli denetim ekibi üyeleri tarafından değerlendirilecek veya istişare edilecek konuları denetim ekibi ile denetim sürecinde yaptığı görüşmeler sonucunda gerekli görürse kendisi belirler.

12- Kalite Kontrol Sisteminin Tanıtımı ve Bu Sistemin Etkin Olarak Çalıştığına Dair Denetim Kuruluşu Yönetimin Beyanı (devamı)

Madde 6. Denetimin Yürütülmesi (devamı)

Denetim şirketi, belirli denetimler için denetimin kalitesine yönelik olarak, denetim ekibinin vardığı önemli yargıların ve raporu oluştururken ulaştığı sonuçların tarafsız olarak değerlendirilmesini sağlayıcı nitelikte olan bir gözden geçirmeyi sağlamalıdır. Bu kapsamda aşağıdaki işlemler denetim sırasında ve/veya denetim tamamladıktan sonra ancak raporlama öncesinde yapılmalıdır ve denetimin kalitesinin gözden geçirilmesi tamamlanıncaya kadar denetim raporuna tarih verilmemesi gerekir.

- Önemli hususların sorumlu denetçi ile müzakere edilmesi,
- Finansal tablolar veya denetimin konusunu oluşturan diğer bilgiler ile önerilen denetçi raporunun gözden geçirilmesi,
- Denetim ekibinin vardığı önemli yargılar ile ulaştığı sonuçlara ilişkin seçilen çalışma kâğıtlarının gözden geçirilmesini,
- Denetçi raporu oluşturulurken ulaşılan sonuçların ve önerilen raporun uygun olup olmadığının değerlendirilmesi,
- Denetim elemanlarınca, önemlilik ve önemli riskler konusunda alınan kararların değerlendirmesi,
- Görüş farklılıkları içeren hususlar ya da diğer zor veya tartışmalı konularda gerekli istişarelerin yapılıp yapılmadığı ile bu istişareler doğrultusunda ulaşılan sonuçların değerlendirilmesi,
- Gözden geçirilmek üzere seçilen belgelerin, önemli yargılarla ilişkili olarak gerçekleştirilen çalışmaları yansıtır yansıtmadığı ve ulaşılan sonuçları destekleyip desteklemediğinin değerlendirilmesi,
- Karmaşık konularda bir uzman görüşünün yazılı olarak alınarak çalışma kâğıtlarına eklenip eklenmediği ve bu görüşe uyulup uyulmadığının değerlendirilmesi,
- TMS/TFRS ve mali tablolar için tüm açıklamaların gerektiği gibi yapıldığının “kontrol listesinin” denetimi,
- Bağımsız denetim işinin bağımsız denetim standartlarına, yasal ve hukuki düzenlemelere uygunluğunun değerlendirilmesi,
- Yapılan işin zamanlama ve içeriğinin gözden geçirildiği,
- Bağımsız denetim tekniklerinin amaçlarının gerçekleştirildiği.

UBD gözden geçirme çalışma kâğıdı vasıtasıyla yukarıda yer alan kuralları kontrol eder. Bu kontrol daha kıdemli olan denetçini kendisinde bir alt kademede yer alan denetçinin çalışmalarını kontrol etmesi yöntemi ile işler. Son olarak sorumlu denetçi bütünü kontrol eder.

Denetim şirketi, denetimin kalitesine yönelik gözden geçirmenin ve buna ilişkin işlemlerin belgelendirilmesinin kontrolüne ilişkin aşağıdaki işlemleri yapmalıdır. Denetimin kalitesinin gözden geçirilmesinin kapsamı, diğer hususların yanı sıra denetimin karmaşıklığına, denetlenen işletmenin borsada işlem görüp görmediğine ve raporun içinde bulunulan şartlara uygun olmama riskine bağlıdır. Denetimin kalitesinin gözden geçirilmesi, sorumlu denetçinin sorumluluklarını azaltmaz.

12- Kalite Kontrol Sisteminin Tanıtımı ve Bu Sistemin Etkin Olarak Çalıştığına Dair Denetim Kuruluşu Yönetimin Beyanı (devamı)

Madde 6. Denetimin Yürütülmesi (devamı)

UBD içinden veya dışından özel uzmanlığa sahip kişilerle, gerekli ise ilgili konuların uygun mesleki seviyede müzakere eder. İstişare, kalitenin artırılmasına ve mesleki muhakemenin kullanımının geliştirilmesine yardımcı olur. İstişareler neticesinde ortaya çıkan sonuçların uygun biçimde belgelendirilmesi ve uygulanabilmesi gerekir. Özellikle denetim şirketi dışından uzmanlarla yapılan istişareler yazıya dökülerek dosyalanmalıdır.

Bu kapsamda aşağıdaki adımlar uygulanır.

- a) Zor veya tartışmalı konularda gerekli istişarelerin (danışmaların) yapılması,
- b) Gerekli istişarelerin yapılması için yeterli kaynağın bulunması,
- c) İstişarelerin içeriği ve kapsamı ile istişare neticesinde ortaya çıkan sonuçların yazılı hâle getirilerek belgelendirilmesi ve istişare eden tarafların sonuçlar üzerinde mutabık kalması,
- d) İstişareler neticesinde ortaya çıkan sonuçların uygulanması

Sorumlu Denetçi danışmanlık gerektiren hususlar için denetim ekibi ile görüşmeler yaparak karar verir. Bu husus ile ilgili varsa denetim şirketi içerinden farklı bir sorumlu denetçi veya uzman ile görüşme yapılacaksa bizzat kendisi görüşür. Dışarıdan bir uzman gereksinimi varsa bu talebini yazılı olarak yönetim kuruluna iletir. Yönetim kurulu konusunda uzman bir kişiyi kaynak kriterini de göz önüne alarak tespit eder.

İstişare denetim kalitesinin artırılmasında ve mesleki muhakemenin geliştirilmesinde çok önemlidir. UBD zor ve tartışmalı konularda personelinin kendisinin bir üst seviyedeki denetçiye danışmasını veya gerekli durumlarda denetim ekibine danışmasını teşvik eder.

İstişarelere ilişkin sonuçlar, bağımsız denetim ekibi ve özel uzmanlığa sahip kişiler görüş alış verişi ve bağımsız denetim ekibi arasında yapılan görüş alış verişi çalışma kâğıdı ile denetim dosyalarında belgelenmektedir.

Denetim Kalitesine Yönelik Gözden Geçirmenin Yapılacağı Denetimlerin Seçimi

- ✓ KGK tarafından belirlenen işletmeler ile SPK, BDDK, EPDK vb. düzenleyici kuruluşlar tarafından kalitenin gözden geçirilmesi zorunlu tutulan denetimlerin tamamının kalitesi gözden geçirilir.
- ✓ Borsada işlem gören işletmelerin finansal tablolarına ilişkin tüm bağımsız denetimlerin kalitesi gözden geçirilir.
- ✓ Yukarıdaki sınıflama dışında kalan denetim tipleri için kamu yararını ilgilendiren özel amaçlı hile vb. denetimler ile halka arz, otoritelere yetki başvuru, otoritelere durum tespit vb. denetim türlerinin tamamı için denetimlerin kalitesi gözden geçirilir. Sorumlu denetçi görüşüne göre olağan dışı risklerin veya durumların varlığı görülen denetimlerin kalitesi gözden geçirilir.
- ✓ Aktif toplamı 50 milyon TL hasılat tutarı 100 milyon TL değerleri olan finansal tablolar için hazırlanan denetimlerin tamamının kalitesi gözden geçirilir.

12- Kalite Kontrol Sisteminin Tanıtımı ve Bu Sistemin Etkin Olarak Çalıştığına Dair Denetim Kuruluşu Yönetimin Beyanı (devamı)

Denetim Kalitesine Yönelik Gözden Geçirmenin Niteliği, Zamanlaması ve Kapsamı

Kalitesi gözden geçirilecek olan denetim dosyasından sorumlu olan denetçinin yönlendirmesi durumunda denetim aşamasında, azami olarak denetim tamamlandıktan sonra yapılır. Ancak bu süre denetim tamamlanmasını takip eden 5 iş gününü aşmamalıdır. Bu takvim belirlenirken rapor imzası için yasal olarak belirlenen bir süre var ise o sürelerinde dikkate alınması gerekir.

Sorumlu denetçinin, bağımsız denetim raporu nihai hale gelmeden bağımsız denetime ilişkin çalışma kağıtlarını incelemek ve ekiple konuları tartışmak suretiyle varılan sonuçları ve bağımsız denetim raporunu destekleyecek yeterlilikte bağımsız denetim kanıtı toplandığı hususundan emin olması gerekir.

Denetimin kalitesinin gözden geçirilmesi asgari aşağıdaki hususları kapsar;

- a) Önemli hususların sorumlu denetçi ile müzakere edilmesi,
- b) Finansal tablolar veya denetimin konusunu oluşturan diğer bilgiler ile önerilen denetçi raporunun gözden geçirilmesi,
- c) Denetim ekibinin vardığı önemli yargılar ile ulaştığı sonuçlara ilişkin seçilen çalışma kağıtlarının gözden geçirilmesi,
- d) Denetçi raporu oluşturulurken ulaşılan sonuçların ve önerilen raporun uygun olup olmadığının değerlendirilmesi,

Sorumlu denetçi bağımsız denetimin uygun göreceği aşamalarında inceleme yapar. Bu durum, bağımsız denetim raporu henüz tamamlanmadan önemli konuların zamanında denetçinin isteğine uygun olarak çözümlenmesini sağlar. Gözden geçirme, bağımsız denetimin yoruma açık kritik konularını, bağımsız denetim sırasında tespit edilen, özellikle zor ve incelikli alanları, önemli riskleri ve sorumlu denetçinin önemli bulduğu diğer alanları kapsar.

Denetim dosyasının kalite kontrolü sırasında önemli görülen hususların varlığı durumunda sorumlu denetçi ile toplantı yapılır. Finansal tablolar ve dipnotlar incelenerek denetçi raporunun uygunluğu gözden geçirilir. Bu işlem sırasında şirketin aktif pasif toplamı, net satış hasılatı vb. değerleri dikkate alınır. Denetim ekibinin vardığı önemli yargılar ile ulaştığı sonuçlara ilişkin olarak ilgili çalışma kağıtları ve eki denetim kanıtları temin edilerek kontrolleri yapılır. Nihai olarak tüm bu çalışmalar ve yukarıda anlatılan süreçlerin sonunda ulaşılan sonuç ve önerilen denetçi raporunun uygunluğu tekrar değerlendirilir.

Ayrıca borsada işlem gören işletmelerin finansal tablolarının bağımsız denetimlerinin kalitesinin gözden geçirilmesinde, denetim ekibi ve UBD'den daha önceden alınan bağımsızlığa ilişkin beyanları, yapılan çalışma ve kontrolleri yeniden gözden geçirilir. İstişareye ilişkin olarak daha önceden yapılan çalışmalar ve bunların sonuçları yeniden gözden geçirilir.

12- Kalite Kontrol Sisteminin Tanıtımı ve Bu Sistemin Etkin Olarak Çalıştığına Dair Denetim Kuruluşu Yönetimin Beyanı (devamı)

Denetimin Kalitesini Gözden Geçiren Kişilerin Liyakati

UBD denetimin kalitesinin gözden geçiren kişiyi seçerken kişinin yeterli ve uygun teknik uzmanlık ve deneyime sahip olduğunu, sektör ve deneyim süresi bazlı güncel formu inceleyerek karar verir. Bu kişinin asgari olarak gözden geçirilmesi yapılan firmanın sorumlu denetçinin sahip olduğu yeterli ve uygun teknik uzmanlık ve deneyime sahip olduğundan emin olur.

Sorumlu denetçi denetimin yürütülmesi sırasında, denetimin kalitesini gözden geçiren kişiyle, örneğin kendisinin vardığı bir yargının denetimin kalitesini gözden geçiren kişi tarafından kabul görmesi amacıyla, istişarede bulunur. Bu tür bir istişare, görüş farklılıklarının denetimin daha geç bir aşamasında tespit edilmesini önler ve denetimin kalitesini gözden geçiren kişinin görevini gerçekleştirmesindeki liyakatinden ödün verdiği anlamına gelmez. İstişarenin nitelik ve kapsamının önemli hâle geldiği durumlarda, istişare eden taraflar denetimin kalitesini gözden geçiren kişinin tarafsızlığının korunması için gerekli özeni göstermez ise bu kişinin tarafsızlığı zedelenmiş olabilir. Bu şekilde bir istişare gerektiren bir durum meydana geldiğinde yapılacak olan istişare toplantısından 3. bir sorumlu denetçinin de toplantıda bulunması zorunludur.

Denetimin kalitesini gözden geçiren kişilerin liyakatine ve atanmasına ilişkin olarak; bu kişilerin belirlenen işletmelere ait finansal tabloların denetiminde üç yıl ve üzeri bağımsız denetim faaliyeti yürüten sorumlu denetçiler arasından seçilecektir.

Denetimin Kalitesini Gözden Geçiren Kişinin Tarafsızlığı

UBD, denetimin kalitesini gözden geçiren kişinin tarafsızlığını korumaya yönelik aşağıdaki politika ve prosedürler oluşturmuştur;

- ✓ Denetimin kalitesini gözden geçiren kişi mümkün olduğu sürece ilgili sorumlu denetçi tarafından seçilmez,
- ✓ Denetimin kalitesini gözden geçiren kişi gözden geçirme süresince denetimin yürütülmesinde yer almaz,
- ✓ Denetimin kalitesini gözden geçiren kişi denetim ekibi adına karar almaz,
- ✓ Denetimin kalitesini gözden geçiren kişi tarafsızlığını tehdit edecek diğer hususların bulunmamasını sağlar.

UBD, denetimin kalitesini gözden geçiren kişiyi seçerken; ilgili sorumlu denetçi tarafından seçilmemesini, gözden geçirme süresince denetimin yürütülmesinde yer almamasını, denetim ekibi adına karar almamasını, tarafsızlığını tehdit edecek diğer hususların bulunmamasını sağlar. Ayrıca bu kişiler içinde bağımsızlık beyanları alınmış olmalıdır.

12- Kalite Kontrol Sisteminin Tanıtımı ve Bu Sistemin Etkin Olarak Çalıştığına Dair Denetim Kuruluşu Yönetimin Beyanı (devamı)

Denetimin Kalitesine Yönelik Gözden Geçirmenin Belgelendirilmesi

UBD, Denetimin Kalitesine Yönelik Gözden Geçirme Listesi vasıtasıyla, kalite kontrolü yapılan denetim dosyası için hazırlanan kalite kontrol raporunun şirket politikalarının gerektirdiği prosedürlerin uygulanmış olduğunu, kalite kontrol raporunun tarihinin denetim rapor tarihiyle aynı tarihte veya öncesinde tamamlanmış olduğunu kontrol eder.

Görüş Farklılıkları

UBD denetim ekibinin kendi içinde, istişare edilen kişilerle ve ilgili durumlarda sorumlu denetçi ile denetimin kalitesini gözden geçiren kişi arasında oluşabilecek görüş farklılıklarının ele alınması ve çözüme kavuşturulmasına ilişkin olarak; bu şekilde bir görüş farklılığı olması durumunda görüş farklılığı bilgi formu doldurularak, görüş farklılığına düşen denetçilerin görüşleri ve nedenleri bu forma yazılır ve bu hususta toplantı talepleri ilgililerine iletilir. Denetim ekibi dışından bir sorumlu denetçinin katılımı ile yapılacak toplantıda, görüş farklılıkları değerlendirilir, yasal düzenlemelerde dikkate alınarak ortak bir görüş oluşturulmaya ve/veya en doğru olan görüş seçilmeye çalışılır. Tüm bunlara rağmen görüş farklılığı aşılamadıysa dışarıdan (denetim şirketi, mesleki örgüt, düzenleyici kuruluş vb....) bu hususta destek alınmasına karar verilir. Sorun çözüme kavuşturuluncaya kadar denetim raporuna kesinlikle tarih verilmez. Sorun çözüme kavuşturulduğunda görüş farklılıkları çalışma kağıdı oluşturulur ve bu çalışma kağıdına görüş farklılığı bilgi formu eklenerek sorunun nasıl çözüldüğü yazılır.

Çalışma Kâğıtlarının Nihai Denetim Dosyasında Birleştirilmesi

Denetçi, çalışma kâğıtlarını bir denetim dosyasında birleştirir ve denetçi raporu tarihinden sonra nihai denetim dosyasının oluşturulmasına yönelik idari süreci (60 gün) zamanında tamamlar.

Çalışma kâğıtlarının nihai denetim dosyasında birleştirilmesi işlemi tamamlandıktan sonra denetçi, hangi şekilde olursa olsun çalışma kâğıtlarını saklama süresi (10 yıl) sona ermeden silemez, atamaz veya yok edemez.

Denetçi, çalışma kâğıtlarının nihai denetim dosyasında birleştirilmesi işlemi tamamlandıktan sonra mevcut çalışma kâğıtlarında değişiklik yapmayı veya yeni çalışma kâğıtları eklemeyi gerekli görürse, yapılan değişikliklerin veya eklemelerin niteliğine bakılmaksızın aşağıdaki hususları belgeler, belgeler,

- a) Değişiklik veya ekleme yapmasının özel sebepleri,
- b) Değişiklik veya eklemelerin ne zaman ve kim tarafından yapıldığı ve gözden geçirildiği.

Bu husus da sürekli dosya çalışma kâğıdı kullanılarak değişiklik ve eklemenin nedenleri açıklar, bu çalışma kâğıdı Denetçi Ad-Soyad, imza ve değiştirme tarihi ve saati ile sorumlu denetçi imzasını içerir. Denetçi değişiklik yapmadan önce Sorumlu Denetçinin iznini alır.

12- Kalite Kontrol Sisteminin Tanıtımı ve Bu Sistemin Etkin Olarak Çalıştığına Dair Denetim Kuruluşu Yönetimin Beyanı (devamı)

Madde 7. İzleme

Kalite güvence sisteminin gözden geçirilmesine ilişkin politika ve uygulamalar çerçevesinde, bağımsızlık ilkelerine uyum, yapılan bağımsız denetim denetimlerde bütçelenen ve harcanan saatlerin karşılaştırılması, gerekli görüldüğü takdirde şirket içinden veya şirket dışından danışmanlık alınıp alınmadığı, yapılan denetimlerin Uluslararası Denetim Standartlarına ve KGK düzenlemelerine uygun yapıp yapılmadığı ve belgelendirmelerin de aynı standartlar doğrultusunda yapıp yapılmadığı konularında kontroller yapılmaktadır.

UBD, kalite kontrol sistemine ilişkin politika ve prosedürlerin yerinde ve yeterli olduğuna ve etkin şekilde işlediğine dair makul güvence sağlayan bir izleme süreci oluşturmuştur.

Her bir sorumlu denetçinin tamamlanmış en az bir denetiminin periyodik olarak incelenmesi dâhil, denetim şirketinin kalite kontrol sisteminin sürekli olarak gözden geçirilmesini ve değerlendirilmesi gerekir.

İzleme sürecine ilişkin sorumluluk, uygun deneyim ve yetkiye sahip yönetici ve yöneticiler arasından, denetimi yürüten veya denetimin kalitesini gözden geçiren kişiler olmayacak şekilde verilir.

UBD izleme süreci içinde yer alacak olan yönetici ve yöneticilerin aşağıdaki vasıfları taşıması gerekmektedir;

Sorumlu Denetçi olması,

20 yıllık mesleki tecrübeye sahip olması,

UBD yönetim kurulunda yer almaması,

Daha önceden herhangi bir mesleki cezaya muhatap olunmaması,

Bu kapsamda UBD izleme komitesinde sorumlu denetçiler Hakverdi YARADILMIŞ ve Hüsnü ÜNALAN görevlendirilmiştir. İzleme komitesi sorumluları her bir sorumlu denetçinin tamamlanmış en az bir denetiminin periyodik olarak incelenmesini yaparlar. Bu işlemi yaparken UBD kalite kontrol izleme rapor formatını kullanırlar. İlgili rapor 3 yılda bir hazırlanmalıdır. İzleme raporu için örnek seçiminde halka açık şirketlere öncelik vermek koşulu ile seçimi izleme komitesinde sorumlu kendisi yapar.

12- Kalite Kontrol Sisteminin Tanıtımı ve Bu Sistemin Etkin Olarak Çalıştığına Dair Denetim Kuruluşu Yönetimin Beyanı (devamı)

Şikâyet ve İddialar

UBD Şikâyet ve İddialara ilişkin olarak;

- a) Yaptığı çalışmaların mesleki standartlara ve yürürlükteki mevzuat hükümlerine aykırı olduğuna ilişkin şikâyet ve iddiaların ivedilikle İzlemeden Sorumlu Komiteye iletilmesi,
- b) Kalite kontrol sistemine aykırı hareket edildiğine ilişkin iddiaların ivedilikle İzlemeden Sorumlu Komiteye iletilmesi,

gerekmektedir.

İzleme Komitesi böyle şikâyet ve İddia varlığı durumunda denetimden sorumlu denetçi, 3. Sorumlu Denetçiyi de içerecek bir toplantı tertip eder.

Kalite Kontrol Sisteminin Belgelendirilmesi

UBD Kalite Kontrol prosedürleri kapsamında aşağıda yer alan bölümler altında tanımlanmış olan form, belge, liste, beyan, rapor, tutanak vb. belgeleri ilgili bölümlerde belirtilen şekillerde zamanlarda hazırlar ve bu bilgi ve belgeler sürekli ve cari denetim dosyalarında 10 yıl süre ile saklanır. (Örneğin, Gözden Geçirme Çalışma Kağıdı, Denetimin Yürütülmesi Sırasında Ortaya Çıkan Çalışma Kağıdı)

- a) Denetim şirketi bünyesinde kaliteye ilişkin liderlik sorumlulukları
- b) İlgili etik hükümler
- c) Müşteri ilişkisinin ve denetim sözleşmesinin kabulü ve devam ettirilmesi
- d) İnsan kaynakları
- e) Denetimin yürütülmesi
- f) İzleme

UBD ticari defterlerini, düzenlenen denetim raporlarını, denetim çalışmalarına ve kalite kontrol sistemine ilişkin her türlü belgeyi ekleriyle birlikte on yıl süreyle saklamaktadır.

UBD yukarıdaki paragraf kapsamında saklanması zorunlu tutulanlarla birlikte Kurum tarafından görevlendirilenlerce talep edilen her türlü bilgi ve belgeyi ibraz etmek, gerektiğinde görevlilere bunların birer örneklerini verecek ve incelenmesine uygun ortam sağlayacaktır.

Her bir denetim çalışmasına ilişkin, tüm belgelerin ekleriyle birlikte denetim dosyası haline getirilecek ve denetim dosyaları denetim sırasında oluşturulacaktır.

Ulusal Bağımsız Denetim ve Y.M.M. A.Ş.'nin yönetim kurulu beyanı;

Ulusal Bağımsız Denetim ve Y.M.M. A.Ş.'nin yönetim kurulu olarak oluşturduğu kalite kontrol sisteminin etkin olarak işlediğini ve belgelendirilebileceğini beyan ederiz.

13- Diğer Hususlar

Yoktur.